

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

54-2

BRNO 2013

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 54

Věc umě 3

Číslo 2

Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editor, Typography

Alice Del Maschio

Software
Software

Adobe InDesign CS5

Fotografie na obálce
Cover Photography

Kovový závěsek ve tvaru zvířete (viz obr. 5 na str. 136)
Metallic animal figurine pendant (see Fig. 5 on page 136)

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2013

Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2013 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

X = 1113133, Y = 567695,24; 9) X = 1113049,23, Y = 567655,55.

V trati „Za dvorem“ byla v jarních měsících roku 2012 prováděna archeologická prospekce metodou povrchových sběrů. Na ploše vymezené výše uvedenými souřadnicemi se projevila nápadná koncentrace středověké keramiky. Bylo získáno přibližně 100 ks keramických fragmentů s větším či menším obsahem tuhy, a tudíž alespoň část tohoto materiálu by mohla chronologicky náležet ještě do průběhu 2. poloviny 13. století. Dalších 140 ks světlé béžové, tzv. „krupičkové“ keramiky, která je charakteristická pro olomoucký keramický okruh, je spolehlivě datováno do 14. století. Asi 25 ks keramických fragmentů bylo vypáleno redukčně a rovněž se jedná o středověkou keramiku. Do období pozdního středověku je datovatelných ještě cca 10 ks keramických výduť. 30 ks převážně rezně neglazované keramiky je raně novověkých a 15 ks dalších fragmentů nádob náleží do mladého novověku.

V této souvislosti je nutno zmínit, že trať „Za dvorem“ se nachází na poli mimo stávající zástavbu obce v sousedství usedlosti č. p. 1 (mezi parc. st. 1/1 a st. 1/2, bod v okruhu 20 m v S-JSTK: X = 1113028,13, Y = 568123,4), kam dosud živá ústní lidová tradice umísťuje tvrzení. Tato tradice se patrně opírá o historický fakt, že roku 1349 odprodal Artleb ze Stařechovic-Kunštátu ves Lukou Zbyňce ze Švábenic, která ji téhož roku zapsala Adamovi z Konice. Adamův syn Jan se svými bratry prodal městečko Lukou s kostelním podacím, ves Ponikev a les Bařinu blíže Konice Bohušovi ze Slavoňova za 230 hřiven grošů. Takto bylo vytvořeno samostatné panství ponikevsko-lukovské. Bohuš ze Slavoňova roku 1370 zapisuje toto zboží i s osadou Miličín jistému Zbyňkovi z Klenné, jenž se psával též z Ponikve anebo z Luké (Burian 1939, 160, 180). Dále je nutno zmínit, že lokalita se nachází na pozvolném svahu přivráceném k západu v nadmořské výšce cca 490–500 m.

Dalších několik fragmentů středověké a novověké keramiky bylo zjištěno i v terénní úpravě okolí novostavby přímo v centru obce (bod v okruhu m v S-JSTK: X = 1113229,15, Y = 568272,03).

Při východním okraji obce, rovněž mimo stávající zástavbu, na svahu obráceném k jihu přibližně 480 m západně od prameniště potoku Šumice, bylo nalezeno 12 ks fragmentů keramiky s příměsí tuhy a i v tomto případě je možné připustit jejich dataci do průběhu 2. poloviny 13. století. 6 ks tzv. „krupičkové“ keramiky je ze 14. století, a několik dalších fragmentů keramiky je raně novověkých. Tedy ani v tomto prostoru nelze vyloučit sídlištní aktivity. Nadmořská výška se zde pohybuje kolem 490 m.

Karel Faltýnek, Pavel Šlázar

Literatura

- Burian, B. 1939:** *Vlastivěda moravská. II, Místopis. Olomoucký kraj, Konický okres.* Brno: Musejní spolek.
Samek, B. 1999: *Umělecké památky Moravy a Slezska. II. díl, J-N.* Praha: Academia.

Resumé

Luká (Bez. Olomouc)

St. Johannes Baptist Kirche, Parz. Nr. 56. Mittelalter, Neuzeit. Kirche, Dorf. Rettungsgrabung.

Nördlicher Rand des Dorfes, Flur „Za dvorem“; am Ostrand des Dorfes. Spätmittelalter, Neuzeit. Siedlung, Dorf. Oberflächensammlung.

LUKÁ (K. Ú. JEŠOV, OKR. PROSTĚJOV)

„Starý Ješov pod alejí“. Vrcholný středověk. Úvoz, zaniklá vesnice. Zjišťovací výzkum.

Výzkum byl realizován od 14. 8. do 27. 8. 2012 a probíhal na poli v blízkosti místní části Ješov (dnes součást obce Luká), kde byl v blízkosti zaniklé středověké vesnice „Starý Ješov“ nedestruktivními metodami zjištěn relikt úvozové cesty. Zaniklá středověká vesnice byla lokalizována na základě opakovaných povrchových sběrů, které zde byly realizovány v minulosti (Faltýnek 2010, 438). Identifikace lokality na mapě ZM ČR (M 1 : 10 000) – číslo listu 24-21-10: Z : 215 – J : 227, Z : 232 – J : 2066; Z : 253 – J : 210. Vzdálenosti jsou uvedeny v mm od západní (Z) a jižní (J) sekční čáry.

Výzkum byl prováděn formou sondáže, kdy vytyčené sondy měly tyto maximální rozměry: sonda 1 (5 × 1 m), sonda 2 (5 × 2 m), sonda 3 (2 × 1 m), sonda 4 (3 × 1 m), sonda 5 (2 × 0,5 m) a sonda 6 (3 × 0,5 m). Sondy 1, 2, 4, 5 a 6 byly realizovány v místech, ve kterých byl oprávněný předpoklad, že zde byla situována zaniklá středověká vesnice. Sonda 3 byla umístěna dále od ostatních severozápadním směrem, v místě dodnes patrného reliktu úvozové cesty. Povrch terénu v místě všech sond tvořila vrstva ornice – kontext 0100, v době výzkumu bylo po sklizni a na poli již bylo provedeno podmítání. V severní části sondy 1 byla mimo ornici a jílového podloží – kontext 0101 – zjištěna kulturní vrstva světle šedé jílovité hlíny – kontext 0102 (max. mocnost 0,08 m), ve které byly pozorovány ojediněle uhlíky a keramické zlomky datovatelné do 14.–15. století. V prostřední části sondy 2 byl mimo ornici a podloží zjištěn objekt 1 a v jižní části této sondy byl zkoumán objekt 2. Objekt 1 se jeví jako žlábek (orientace severozápad – jihovýchod, na řezu má tvar písmene V, max. délka ? m, max. šířka 1,04 m, max. hloubka 0,62 m) a jeho výplň tvořily kontexty 0103 (kde bylo velké množství kamene) a 0105, datace: 14.–15. století. Objekt 2 byl zjištěn v jižní části sondy 2 a jeví se jako mělký sídlištní objekt (orientace ?, řez mísovitý, max. délka ? m, max. šířka ? m, max. hloubka 0,28 m), jehož

výplň tvořil kontext 0104 (také s množstvím kamene), datace: 2. polovina 13.–14. století.

V sondě 3 (situována v místě úvozu) byla pod vrstvou ornice pozorována vrstva hnědé jílovité hlíny bez hrubých komponent – kontext 0106, který měl max. mocnost 0,92 m a pod ním se nacházelo podloží v podobě vrstvy žlutošedého jílu – kontext 0108. Kontext 0106 je patrně výplň původně úvozové cesty, která díky vodní erozi z okolní plochy zaplnila úvoz v době, kdy tato cesta ztratila svoji funkci, ovšem tato uložení neobsahovala žádný materiál vhodný k dataci. V sondě 4 nebyly zjištěny žádné doklady sídlištních objektů nebo kulturních vrstev. V sondě 5 byl také pozorován objekt 1, ale zde již byl méně zahlouben do podloží (orientace severozápad – jihovýchod, na řezu vanovitý, max. délka ? m, max. šířka 0,40 m, max. hloubka 0,15 m). Jeho výplň tvořil pouze kontext 0105, ale zde bez nálezů. V sondě 6 byl objekt 1 také zkoumán (orientace severozápad – jihovýchod, na řezu vanovitý, max. délka ? m, max. šířka 0,56 m, max. hloubka 0,16 m) a jeho výplň tvořil pouze kontext 0105, zde také bez nálezů. V této sondě byl objekt 1 zahlouben především do vrstvy ornice (kontext 0100), zatímco do podloží (kontext 0101) jen minimálně. Sonda 5 byla položena východním směrem od sondy 2 a naopak sonda 6 zase západně od sondy 2.

Jakub Vrána

Literatura

Faltýnek, K. 2010: Ješov (okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 51, 438.

Resumé

Luká (Kat. Ješov, Bez. Prostějov), „Starý Ješov pod alejí“. Spätmittelalter. Hohlweg, Dorfwüstung. Probegrabung.

LUKOV (K. Ú. LUKOV U ZLÍNA, OKR. ZLÍN)

**Hrad Lukov. Středověk, novověk. Hrad. Záchran-
ný výzkum. Uložení nálezů: Muzeum jihovýchodní
Moravy ve Zlíně.**

V roce 2007 pokračovaly za archeologického dohledu pracovníků Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně další stavební a konzervační práce na lukovském hradě, které se tentokrát soustředily do prostoru tzv. východního paláce a raně gotické brány. Při zjišťování průběhu jižní a východní stěny paláce byla odstraňována kamenná suť vytvořená destrukcí palácových zdí. Destrukční zasypy obsahovaly kromě zbytků lomového zdiva, četných cihel a zlomků omítek a malty rovněž ojedinělé architektonické články (pravděpodobně renesanční). Nepočtená kolekce dalších nálezů zahrnuje fragmenty novověké keramiky a glazovaných kachlů, datovatelných do průběhu 16.–17. století.

Při snižování úrovně podlahy uvnitř raně gotické brány byly v hlinitých, již dříve překopaných zásypech nalezeny mj. články původního gotického ostění ze západního průčelí brány, níže v písčitém zasypu pak část renesančního ostění portálu z první poloviny 16. století s plastickým erbem rodu Kunštátů, tehdejších majitelů Lukova. Kromě novověkých zlomků byly z tohoto prostoru získány také doklady středověké keramiky ze 13.–15. století.

Jana Langová

Resumé

Lukov (Kat. Lukov u Zlína, Bez. Zlín), Burg Lukov. Mittelalter, Neuzeit. Burg. Rettungsgrabung. Einlagerung der Funden: Museum der Südostmähren in Zlín.

MAJETÍN (OKR. OLMOUC)

**Ulice Náves. Novověk. Pohřebiště. Záchran-
ný výzkum.**

Záchraný výzkum probíhal ve dnech 24. 9. až 29. 10. 2012 v místě božích muk (ulice Náves v obci Majetín), která jsou situována na menší mohyle obklopené vzrostlými stromy. Výzkum byl vyvolán informací od místních občanů, kteří zde spatřili neznámé lidi s detektory kovů. Výzkum měl zjistit archeologický potenciál této lokality. Dle údajů z obecní kroniky zde mělo být pohřbeno šestnáct vojáků v období napoleonských válek. Zpráva nabyla na důvěryhodnosti, když byly v 90. letech 20. století v blízkosti této mohyly během hloubení výkopu pro inženýrské sítě vyzdvíženy kosti. Vzhledem k tomu, že na místo nálezu nebyl přivolán archeolog či antropolog, nelze dnes rozhodnout, zda kosti byly lidské nebo zvířecí. Identifikace lokality na mapě ZM ČR (M 1 : 10 000) – číslo listu 25-13-01: Z : 24 – J : 13, Z : 22 – J : 10; Z : 23 – J : 10. Vzdálenosti jsou uvedeny v milimetrech od západní (Z) a jižní (J) sekční čáry.

Zkoumaná lokalita se nachází na severní hranici Majetína v místě křižovatky hlavní komunikace procházející obcí ve směru sever – jih (směrem z Krčmaně do Brodku u Přerova) a místní komunikace ve směru západ – východ (směrem od polní cesty z Kokor dále na ulici Na Hrázi). Jedná se o mírné návrší vzhledem se podobající mohyle o průměru cca 8 m, na jehož vrcholu jsou situována pilířová boží muka. Tato boží muka jsou zděná a omítnutá se čtyřmi výklenky pro obrázky. První zmínka o této stavbě je zaznamenána v obecní kronice a pochází z roku 1880, kdy byla boží muka opravována. Obecní kronika je uložena v archivu Obecního úřadu v Majetíně.

Samotný výzkum byl realizován formou sondáže, kdy tři sondy pokryly jihozápadní čtvrtinu návrší, což byla největší část bez kořenů rostlých stromů. Nejprve byla vyměřena obdélná sonda 1, která měla orientaci sever – jih a rozměry 4,20 × 0,80 m. Západně od sondy 1 byla položena sonda 2, která měla trojúhelníkovitý pů-